

Υπόθεση C-600/23

**Σύνοψη της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως κατά το άρθρο 98,
παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου**

Ημερομηνία καταθέσεως:

2 Οκτωβρίου 2023

Αιτούν δικαστήριο:

Cour de cassation (Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο, Βέλγιο)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

8 Σεπτεμβρίου 2023

Αναιρεσείουσα:

Royal Football Club Seraing

Αναιρεσίβλητες:

Fédération internationale de football association (FIFA)

Union européenne des Sociétés de Football Association (UEFA)

Union Royale Belge des Sociétés de Football Association
(URBSFA) ASBL

Παρισταμένης της:

Doyen Sports Investment Limited (διάδικος προσεπικληθείσα ως
αναγκαία ομόδικος)

I. Αντικείμενο της διαδικασίας της κύριας δίκης

- 1 Η υπόθεση της κύριας δίκης έχει ως αντικείμενο αγωγή ασκηθείσα από τη Royal Football Club Seraing κατά της Fédération internationale de football association (FIFA), της Union européenne des Sociétés de Football Association (UEFA) και της Union Royale Belge des Sociétés de Football-Association (URBSFA), με

αίτημα, κατ' ουσίαν, να διαπιστωθεί ο παράνομος χαρακτήρας, υπό το πρίσμα του δικαίου της Ένωσης, κανόνων της FIFA που προβλέπουν την απαγόρευση της ιδιοκτησίας οικονομικών δικαιωμάτων των ποδοσφαιριστών από τρίτους (πρακτικές λεγόμενες «third party ownership» ή «third party investment»). Με την αγωγή αυτή ζητείται επίσης η επιδίκαση αποζημίωσης για την αντιστάθμιση της ζημίας που υπέστη η Royal Football Club Seraing λόγω της εφαρμογής της απαγόρευσης αυτής. Συναφώς, η πειθαρχική επιτροπή της FIFA επέβαλε κυρώσεις στη Royal Football Club Seraing που επικυρώθηκαν με απόφαση του ελβετικού tribunal arbitral pour le sport (αθλητικού διαιτητικού δικαστηρίου), η οποία επικυρώθηκε από το Tribunal fédéral suisse (Ομοσπονδιακό Δικαστήριο της Ελβετίας).

II. Αντικείμενο και νομική βάση του προδικαστικού ερωτήματος

- 2 Το Cour de cassation του Βελγίου (Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο) εκτιμά ότι, προκειμένου να είναι σε θέση να αποφανθεί επί της υποθέσεως της κύριας δίκης, πρέπει να υποβάλει στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, ερωτήματα σχετικά με την ερμηνεία του άρθρου 19, παράγραφος 1, ΣΕΕ και του άρθρου 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προκειμένου να διευκρινιστεί κατά πόσον οι διατάξεις αυτές αποκλείουν το ενδεχόμενο διαιτητική απόφαση να αποκτά ισχύ δεδικασμένου καθώς και αποδεικτική ισχύ έναντι τρίτων, όταν ο έλεγχος συμβατότητας με το δίκαιο της Ένωσης διενεργήθηκε από δικαστήριο κράτους που δεν είναι μέλος της Ένωσης.

III. Προδικαστικά ερωτήματα

- 1) Αντιβαίνει στο άρθρο 19, παράγραφος 1, της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, σε συνδυασμό με το άρθρο 267 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η εφαρμογή διατάξεων εθνικού δικαίου όπως τα άρθρα 24 και 171[3], § 9, του βελγικού code judiciaire (κώδικα πολιτικής δικονομίας), οι οποίες θεσπίζουν την αρχή του δεδικασμένου, σε διαιτητική απόφαση της οποίας ο έλεγχος συμβατότητας προς το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης διενεργήθηκε από δικαστήριο κράτους μη μέλους της Ένωσης, στο οποίο δεν επιτρέπεται να υποβάλει προδικαστικό ερώτημα στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης;
- 2) Αντιβαίνει στο άρθρο 19, παράγραφος 1, της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, σε συνδυασμό με το άρθρο 267 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η εφαρμογή κανόνα εθνικού δικαίου που προσδίδει αποδεικτική ισχύ έναντι τρίτων, πλην αποδείξεως περί του αντιθέτου η οποία τους βαρύνει, σε διαιτητική απόφαση της οποίας ο έλεγχος συμβατότητας προς το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης διενεργήθηκε από δικαστήριο κράτους μη μέλους της Ένωσης, στο οποίο

δεν επιτρέπεται να υποβάλει προδικαστικό ερώτημα στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης;

IV. Κύριες εθνικές διατάξεις που προβάλλονται

3 Οι προβαλλόμενες εθνικές διατάξεις είναι ιδίως οι ακόλουθες.

A. *Loi du 16 juillet 2004 portant le Code de droit international (Νόμος της 16ης Ιουλίου 2004 περί Κώδικα Ιδιωτικού Διεθνούς Δικαίου)*

– Άρθρο 22, παράγραφος 1

«Αλλοδαπή απόφαση εκτελεστή στο κράτος εντός του οποίου εκδόθηκε κηρύσσεται εκτελεστή στο Βέλγιο, εν όλω ή εν μέρει, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 23.»

– Άρθρο 26:

«Αποδεικτική ισχύς αλλοδαπών δικαστικών αποφάσεων

§ 1. Αλλοδαπή δικαστική απόφαση αποτελεί στο Βέλγιο απόδειξη των διαπιστώσεων του δικαστή εφόσον πληροί τις προϋποθέσεις αυθεντικότητάς της σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους στο οποίο εκδόθηκε. Οι διαπιστώσεις του αλλοδαπού δικαστή δεν αναγνωρίζονται στο μέτρο που θα παρήγαγαν αποτελέσματα προδήλως ασύμβατα με τη δημόσια τάξη.

§ 2. Η απόδειξη περί του αντιθέτου των διαπιστωθέντων από τον αλλοδαπό δικαστή πραγματικών περιστατικών μπορεί να παρασχεθεί με κάθε νόμιμο μέσο.»

B. *Code judiciaire (Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας)*

– Άρθρο 24 :

«Κάθε οριστική απόφαση έχει, από την έκδοσή της, ισχύ δεδικασμένου.»

– Άρθρο 28 :

«Αποκτά ισχύ δεδικασμένου κάθε απόφαση που δεν μπορεί να προσβληθεί με ανακοπή ερημοδικίας ή έφεση, πλην των προβλεπόμενων από τον νόμο εξαιρέσεων και υπό την επιφύλαξη των αποτελεσμάτων των έκτακτων προσφυγών.»

– Άρθρο 1713, παράγραφος 9 :

«Η διαιτητική απόφαση έχει, στις σχέσεις των μερών, τα αποτελέσματα αποφάσεως δικαστηρίου.»

V. Πραγματικά περιστατικά και διαδικασία της κύριας δίκης

- 4 Η πρώτη αναιρεσίβλητη, η Fédération internationale de football association (FIFA), είναι ένωση ελβετικού δικαίου, μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, η οποία εδρεύει στη Ζυρίχη, Ελβετία. Έχει ως μέλη τις εθνικές ενώσεις που είναι υπεύθυνες για την οργάνωση και τον έλεγχο του ποδοσφαίρου στις χώρες τους.
- 5 Σύμφωνα με το καταστατικό της, διαθέτει ρυθμιστική εξουσία που της παρέχει τη δυνατότητα να θεσπίζει κανόνες που επιβάλλονται τόσο στα μέλη της όσο και, άμεσα ή μέσω των εν λόγω ενώσεων, στους ποδοσφαιρικούς συλλόγους κάθε χώρας και στους ποδοσφαιριστές που είναι εγγεγραμμένοι στους συλλόγους αυτούς.
- 6 Οι κανόνες αυτοί πρέπει να αποσκοπούν στην προώθηση της ακεραιότητας, της δεοντολογίας και του αθλητικού πνεύματος, και στη διασφάλιση ότι μέθοδοι και πρακτικές όπως η διαφθορά, η φαρμακοδιέγερση ή η χειραγώγηση αγώνων δεν θέτουν σε κίνδυνο την ακεραιότητά τους και την ακεραιότητα των πρωταθλημάτων, των επίσημων ποδοσφαιριστών και των συλλόγων, ή δεν οδηγούν σε καταχρήσεις.
- 7 Η δεύτερη αναιρεσίβλητη, η Union européenne des Sociétés de Football Association (UEFA), είναι ένωση μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, ελβετικού δικαίου, με έδρα στη Nyon, Ελβετία, στην οποία μετέχουν οι εθνικές ενώσεις της ευρωπαϊκής ηπείρου.
- 8 Κατά το καταστατικό της, σκοπός της είναι ιδίως η προώθηση του ποδοσφαίρου στην Ευρώπη με πνεύμα «fair-play», η εποπτεία και ο έλεγχος της ανάπτυξης του ποδοσφαίρου στην Ευρώπη υπό κάθε μορφή του, η προετοιμασία και η οργάνωση διεθνών πρωταθλημάτων με τον καθορισμό των κριτηρίων που πρέπει να πληρούνται για τη συμμετοχή σε αυτά, «η αποτροπή μεθόδων ή πρακτικών που θέτουν σε κίνδυνο την κανονικότητα των αγώνων ή των πρωταθλημάτων ή οδηγούν σε καταχρήσεις στο ποδόσφαιρο» και «επιδιώκει την επίτευξη των σκοπών της λαμβάνοντας όλα τα κατάλληλα κατά την κρίση της μέτρα, όπως σύνολα κανόνων, συμφωνίες, συμβάσεις, αποφάσεις ή προγράμματα» (άρθρο 2 του καταστατικού της).
- 9 Η τρίτη αναιρεσίβλητη, η Union Royale Belge des Sociétés de Football-Association (URBSFA), με έδρα στις Βρυξέλλες, Βέλγιο, είναι ένωση βελγικού δικαίου αναγνωρισμένη ως οργανισμός κοινής ωφέλειας. Διαχειρίζεται τις δύο πρώτες κατηγορίες του επαγγελματικού ποδοσφαίρου και το ερασιτεχνικό ποδόσφαιρο στο Βέλγιο, από κοινού με άλλες ενώσεις. Τακτικά μέλη της είναι ιδίως οι ποδοσφαιρικοί σύλλογοι. Πρόκειται για τη βελγική εθνική ένωση μέλος των δύο πρώτων αναιρεσίβλητων. Οφείλει να τηρεί και να διασφαλίζει την εκ μέρους των βελγικών συλλόγων τήρηση του καταστατικού, των κανονισμών και των αποφάσεων της FIFA και της UEFA, με την επιφύλαξη των γενικών αρχών του δικαίου, των διατάξεων δημόσιας τάξης και των σχετικών εθνικών, περιφερειακών και κοινοτικών νομοθεσιών. Επιπλέον, το καταστατικό της τής

παρέχει ρυθμιστική, εκτελεστική, αθλητική, πειθαρχική και δικαστική εξουσία έναντι των βελγικών συλλόγων.

- 10 Η προσεπικληθείσα ως αναγκαία ομόδικος, Doyen Sports Investment Limited, είναι ιδιωτική εταιρία μαλτέζικου δικαίου, με έδρα στην Sliema, Μάλτα. Η εμπορικής φύσης δραστηριότητά της επικεντρώνεται στη χρηματοδοτική συνδρομή προς τους ποδοσφαιρικούς συλλόγους στην Ευρώπη. Κατά το καταστατικό της, έχει κυρίως ως σκοπό (a) την αγορά ποδοσφαιριστών, (b) προπονητών και μάνατζερ· (c) την εκπροσώπηση ποδοσφαιριστών, προπονητών και μάνατζερ· (d) τη μεταγραφή ποδοσφαιριστών, προπονητών και μάνατζερ μεταξύ των διάφορων ποδοσφαιρικών συλλόγων· (e) την εκπροσώπηση των ποδοσφαιρικών συλλόγων· (f) την αποκόμιση οφέλους από τους ποδοσφαιρικούς συλλόγους ή την ανάληψη ενεργού ρόλου στην καθημερινή τους διαχείριση, υπό την προϋπόθεση της τήρησης του κανονισμού της FIFA και κάθε άλλου σχετικού εθνικού ή διεθνούς κανονισμού, και (g) τη χορήγηση δανείων σε ποδοσφαιρικούς συλλόγους.
- 11 Η αναιρεσείουσα, Royal Football Club Seraing, με έδρα στο Seraing, Βέλγιο, είναι βελγικού δικαίου ένωση μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που διοικεί τον ποδοσφαιρικό σύλλογο του Seraing, ο οποίος μετέχει στην URBSFA. Κατά τη διάρκεια της αγωνιστικής περιόδου 2013-2014, νέοι διαχειριστές ανέλαβαν τον σύλλογο *«με τη φιλοδοξία να επαναφέρουν τον σύλλογο [...] στη βελγική, ή ακόμη και στη διεθνή, ελίτ»*. *«Προς το παρόν εξακολουθεί να αγωνίζεται στην 1η ερασιτεχνική κατηγορία, δηλαδή τον προθάλαμο του επαγγελματικού ποδοσφαίρου στον οποίο εύλογα φιλοδοξεί να επιστρέψει το συντομότερο δυνατόν, πράγμα που προϋποθέτει τη δυνατότητα αθλητικής και οικονομικής ενίσχυσής του»*.
- 12 Η FIFA εξέδωσε «κανονισμό περί καθεστώτος και μεταγραφών των ποδοσφαιριστών» (στο εξής: κανονισμός STJ), ο οποίος καθορίζει τους διεθνείς και δεσμευτικούς κανόνες σχετικά με το καθεστώς των ποδοσφαιριστών και την καταλληλότητά τους για συμμετοχή στο οργανωμένο ποδόσφαιρο. Ορισμένες διατάξεις του κανονισμού αυτού είναι άμεσα δεσμευτικές σε εθνικό επίπεδο και πρέπει να περιλαμβάνονται αυτούσιες στον κανονισμό των εθνικών ενώσεων. Άλλες πρέπει να ενσωματώνονται από κάθε ένωση στον δικό της κανονισμό.
- 13 Στις 26 Σεπτεμβρίου 2014, με δελτίο τύπου της ανακοινώνεται ότι *«για την προστασία της ακεραιότητας του ποδοσφαίρου και των ποδοσφαιριστών, η εκτελεστική επιτροπή έλαβε μια απόφαση αρχής κατά την οποία η ιδιοκτησία οικονομικών δικαιωμάτων των ποδοσφαιριστών από τρίτους θα απαγορευθεί με πρόβλεψη μεταβατικής περιόδου»*.
- 14 Με εγκύκλιο της 22ας Δεκεμβρίου 2014 προς τα μέλη της η FIFA ενημέρωσε τις εθνικές ενώσεις, και συνεπώς και την URBSFA, ότι η εκτελεστική επιτροπή της είχε εγκρίνει, κατά τη συνεδρίασή της στις 18 και 19 Δεκεμβρίου 2014, *«νέες διατάξεις που πρέπει να συμπεριληφθούν στον κανονισμό [STJ] σχετικά με την ιδιοκτησία των οικονομικών δικαιωμάτων των ποδοσφαιριστών από τρίτους και την επιρροή τρίτων μερών στους συλλόγους»*, με τη διευκρίνιση ότι θα τεθούν σε

ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2015 και ότι πρέπει να συμπεριληφθούν στον κατάλογο των δεσμευτικών διατάξεων σε εθνικό επίπεδο.

- 15 Το νέο άρθρο 18bis του κανονισμού STJ («επιρροή τρίτου στους συλλόγους») ορίζει, από 1ης Ιανουαρίου 2015, τα εξής:

«1. Κανένας σύλλογος δεν μπορεί να υπογράψει σύμβαση επιτρέπущα σε αντίπαλο/ους σύλλογο/ους, και αντίστροφα, ή σε τρίτους να αποκτήσουν, στο πλαίσιο της εργασίας ή των μεταγραφών, τη δυνατότητα να επηρεάζουν την ανεξαρτησία ή την πολιτική του συλλόγου ή ακόμα και την απόδοση των ομάδων του.

2. Η πειθαρχική επιτροπή της FIFA δύναται να επιβάλλει κυρώσεις στους συλλόγους που δεν τηρούν τις υποχρεώσεις του παρόντος άρθρου.»

- 16 Το άρθρο 8ter («Ιδιοκτησία των οικονομικών δικαιωμάτων των ποδοσφαιριστών από τρίτους») του ίδιου κανονισμού προβλέπει, από 1ης Ιανουαρίου 2015, τα εξής:

«1. Κανένας σύλλογος ή ποδοσφαιριστής δεν μπορεί να συνάπτει συμφωνία με τρίτον που παρέχει τη δυνατότητα στο τρίτο αυτό μέρος να μπορεί να αξιώνει, εν μέρει ή πλήρως, αποζημίωση καταβλητέα σχετικά με τη μελλοντική μεταγραφή ποδοσφαιριστή από έναν σύλλογο σε άλλο σύλλογο ή να αποκτά οποιοδήποτε δικαίωμα σε σχέση με μεταγραφή ή με αποζημίωση μελλοντικής μεταγραφής.

2. Η απαγόρευση της παραγράφου 1 ισχύει από 1ης Μαΐου 2015.

3. Οι συμφωνίες της παραγράφου 1 οι οποίες έχουν συναφθεί πριν από την 1η Μαΐου 2015 δύναται να παραμείνουν σε ισχύ έως τη συμβατική λήξη τους. Ωστόσο, δεν δύναται να παραταθεί η διάρκειά τους.

4. Η διάρκεια κάθε συμφωνίας που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της παραγράφου 1 και έχει συναφθεί κατά το χρονικό διάστημα από 1ης Ιανουαρίου 2015 έως τις 30 Απριλίου 2015 δεν μπορεί να υπερβαίνει το ένα έτος από την ημερομηνία έναρξης ισχύος.

5. Έως το τέλος του Απριλίου 2015, όλες οι υφιστάμενες συμφωνίες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παραγράφου 1 πρέπει να υποβληθούν στο TMS. Όλοι οι σύλλογοι που έχουν συνάψει τέτοιες συμφωνίες οφείλουν να τις υποβάλουν –στο σύνολό τους και συμπεριλαμβανομένων των τροποποιήσεων ή των παραρτημάτων τους- στο TMS, παρέχοντας τις αναγκαίες πληροφορίες σχετικά με τους τρίτους, το πλήρες όνομα του ποδοσφαιριστή καθώς και τη διάρκεια της συμφωνίας.

6. Η πειθαρχική επιτροπή της FIFA μπορεί να επιβάλλει πειθαρχικές κυρώσεις στους συλλόγους ή στους ποδοσφαιριστές που δεν τηρούν τις προβλεπόμενες στο παρόν παράρτημα υποχρεώσεις.»

- 17 Επομένως, δυνάμει του άρθρου 18ter, (i) η σύναψη νέων συμφωνιών που αντιβαίνουν προς τη διάταξη αυτή απαγορεύεται εντελώς από 1ης Μαΐου 2015· (ii) παραμένει δυνατή η σύναψη και η έναρξη ισχύος συμβάσεων από 1ης Ιανουαρίου έως 30 Απριλίου 2015 αλλά η διάρκειά τους δεν μπορεί να υπερβαίνει το ένα έτος από την υπογραφή τους· (iii) οι συμβάσεις που συνάπτονται από 1ης Ιανουαρίου 2015 εξακολουθούν να έχουν εφαρμογή έως την ημερομηνία της συμβατικής τους λήξης αλλά δεν δύνανται να παραταθούν περαιτέρω.
- 18 Τρίτος, κατά την έννοια των διατάξεων αυτών, είναι κάθε «μέρος πλην του ποδοσφαιριστή που μεταγράφεται, των δύο συλλόγων που μεταγράφουν τον ποδοσφαιριστή ο ένας προς τον άλλο, ή οποιουδήποτε συλλόγου στον οποίο έχει εγγραφεί ο ποδοσφαιριστής» (κανονισμός STJ, ορισμοί, σημείο 14).
- 19 Στις 30 Ιανουαρίου 2015, η αναιρεσείουσα συνήψε συμφωνία με την Doyen Sports με συμβατική λήξη την 1η Ιουλίου 2018. Με την εν λόγω συμφωνία οργανωνόταν η σύναψη μελλοντικών ειδικών συμβάσεων χρηματοδότησης για κάθε ποδοσφαιριστή της αναιρεσείουσας που θα επιλεγόταν με κοινή συμφωνία των δύο μερών και ρυθμιζόταν η μεταβίβαση των οικονομικών δικαιωμάτων τριών ποδοσφαιριστών ρητώς κατονομαζόμενων· κατά τη συμφωνία αυτή, η Doyen Sports αποκτούσε ποσοστό 30 % «της οικονομικής αξίας που απορρέει από τα ομοσπονδιακά δικαιώματα» των ποδοσφαιριστών αυτών, η δε αναιρεσείουσα απαγορευόταν να παραχωρήσει σε τρίτους το μερίδιό της στα οικονομικά δικαιώματα των εν λόγω ποδοσφαιριστών «ανεξάρτητα και αυτοτελώς».
- 20 Στις 3 Απριλίου 2015, η Doyen Sport, μεταξύ άλλων, ενήγαγε τις τρεις αναιρεσίβλητες ενώπιον του tribunal de commerce francophone de Bruxelles [γαλλόφωνου εμποροδικείου Βρυξελλών]· στις 8 Ιουλίου 2015, η αναιρεσείουσα παρενέβη εκουσίως στη διαδικασία.
- 21 Η αναιρεσείουσα ζήτησε από το ως άνω δικαστήριο να διαπιστώσει τον παράνομο χαρακτήρα, υπό το πρίσμα του δικαίου της Ένωσης, και ειδικότερα του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας των κεφαλαίων, του δικαιώματος της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών, του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων και του δικαίου του ανταγωνισμού, της πλήρους απαγόρευσης των αποκλειόμενων από τα άρθρα 18bis και 18ter του κανονισμού STJ πρακτικών (λεγόμενων third party ownership ή third party investment), να κρίνει άκυρο κάθε κανονισμό που περιλαμβάνει τέτοια πλήρη απαγόρευση, να διατάξει την UEFA να τροποποιήσει τον «κανονισμό της περί χορήγησης αδειών στους συλλόγους και οικονομικού fair-play» κατά τρόπο ώστε να καταστεί συμβατός με την πρακτική third party ownership ή third party investment, και να της καταβληθεί, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 1382 του παλαιού βελγικού Code civil (Αστικού Κώδικα), κατά το οποίο όποιος ζημιώσει άλλον υπαίτια έχει υποχρέωση να τον αποζημιώσει, το προσωρινό ποσό των 500 000 ευρώ για τη ζημία που υπέστη συνεπεία της εφαρμογής των άρθρων 18bis και 18ter του εν λόγω κανονισμού.
- 22 Στις 7 Ιουλίου, η αναιρεσείουσα και η Doyen Sports συνήψαν συμφωνία, παρόμοια με τη συμφωνία της 30ής Ιανουαρίου 2015, παραχώρησης ποσοστού

- 25 % των οικονομικών δικαιωμάτων ενός νέου ποδοσφαιριστή, ρητώς κατονομαζόμενου.
- 23 Στις 4 Σεπτεμβρίου 2015, η πειθαρχική επιτροπή της FIFA έκρινε την αναιρεσείουσα ένοχη για παράβαση των προαναφερθέντων άρθρων 18*bis* και 18*ter* λόγω της σύναψης των εν λόγω συμφωνιών· της απαγόρευσε να εγγράψει νέους ποδοσφαιριστές για τέσσερις περιόδους εγγραφών και της επέβαλε πρόστιμο ύψους 150 000 ελβετικών φράγκων.
- 24 Στις 7 Ιανουαρίου 2016, η επιτροπή εφέσεων της FIFA απέρριψε την έφεση της αναιρεσείουσας κατά της αποφάσεως αυτής.
- 25 Στις 9 Μαρτίου 2016, η αναιρεσείουσα προσέβαλε την εν λόγω απόφαση της 7ης Ιανουαρίου 2016 ενώπιον του ελβετικού tribunal arbitral pour le sport (αθλητικού διαιτητικού δικαστηρίου) αρμόδιου βάσει ρήτρας διαιτησίας που περιλαμβάνεται στο καταστατικό της FIFA.
- 26 Με απόφαση της 17ης Νοεμβρίου 2016, το tribunal de commerce francophone de Bruxelles [γαλλόφωνο εμποροδίκηο Βρυξελλών] έκρινε ότι δεν είχε δικαιοδοσία να αποφανθεί επί των αιτημάτων της αναιρεσείουσας.
- 27 Στις 19 Δεκεμβρίου 2016, η αναιρεσείουσα άσκησε έφεση κατά της ως άνω αποφάσεως.
- 28 Με απόφαση της 9ης Μαρτίου 2017, το αθλητικό διαιτητικό δικαστήριο έκρινε ότι εφαρμοστέο δίκαιο αποτελούσαν,
- οι κανονισμοί της FIFA και το ελβετικό δίκαιο, συμπεριλαμβανομένης της Συμβάσεως για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών (στο εξής: ΕΣΔΑ)·
 - το δίκαιο της Ένωσης, ιδίως οι διατάξεις σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία και τον ανταγωνισμό, ως αναγκαστικού χαρακτήρα διατάξεις του αλλοδαπού δικαίου κατά την έννοια του άρθρου 19 του ελβετικού ομοσπονδιακού νόμου της 18ης Δεκεμβρίου 1987 περί ιδιωτικού διεθνούς δικαίου.
- 29 Έκρινε νόμιμα τα άρθρα 18*bis* και 18*ter* του κανονισμού ΚΜΠ, μείωσε σε τρεις τις περιόδους απαγόρευσης εγγραφών ποδοσφαιριστών και διατήρησε το πρόστιμο.
- 30 Στις 15 Μαΐου 2017, η αναιρεσείουσα κατέθεσε προσφυγή ακυρώσεως της διαιτητικής αποφάσεως της 9ης Μαρτίου 2017 ενώπιον του Ομοσπονδιακού Δικαστηρίου της Ελβετίας. Το δικαστήριο αυτό απέρριψε την εν λόγω προσφυγή με απόφαση της 20ής Φεβρουαρίου 2018.
- 31 Ενώπιον του cour d'appel de Bruxelles [εφετείου Βρυξελλών], η αναιρεσείουσα ζήτησε να καταλογιστεί ευθύνη στις τρεις αναιρεσίβλητες βάσει των άρθρων

1382 επ. του code civil (αστικού κώδικα). Υποστήριξε, πρώτον, ότι οι τρεις αναιρεσίβλητες παραβίαζαν το δίκαιο της Ένωσης, καθόσον δεν της επέτρεπαν να συνάψει συμβάσεις «third party investment» ή «third party ownership», δεύτερον, ότι η παραβίαση αυτή του δικαίου της Ένωσης της στερούσε ένα μέσο χρηματοδότησης ή ανάπτυξης, και, τρίτον, ότι οι πειθαρχικές κυρώσεις είχαν επιζήμιες συνέπειες.

- 32 Η αδυναμία ενίσχυσης της δυναμικής της ομάδας της μέσω της πρόσληψης νέων ποδοσφαιριστών είχε παρεμποδίσει την αθλητική πρόοδο της ομάδας. Ο σύλλογος είχε επίσης παρεμποδιστεί για τρεις συνεχόμενες περιόδους να εγγράψει νεοεισερχόμενους νεαρούς ποδοσφαιριστές ή να παρατείνει την εγγραφή των νεαρών του συλλόγου, γεγονός που οδήγησε στη διακοπή της συνδρομής και την απόσυρση περίπου δέκα ομάδων, με αποτέλεσμα διαφυγόντα κέρδη από τις εισφορές εγγραφής μελών που καταβάλλονται από τα νέα μέλη καθώς και από τα εισιτήρια που εισπράττονται κατά τη διάρκεια των αγώνων που διεξάγονται στον σύλλογο.
- 33 Η αναιρεσείουσα ζήτησε από το εφετείο να διαπιστώσει την έλλειψη νομιμότητας των άρθρων 18bis και 18ter του κανονισμού STJ καθόσον παραβιάζουν το δίκαιο της Ένωσης και την ΕΣΔΑ, πράγμα που συνεπάγεται, κατά την άποψή της, την ευθύνη της FIFA.
- 34 Προέβαλε 13 λόγους:
- 1) προσβολή του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας των κεφαλαίων·
 - 2) προσβολή του δικαιώματος της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών·
 - 3) προσβολή του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων·
 - 4) παράβαση του άρθρου 102 ΣΛΕΕ·
 - 5) παράβαση του άρθρου 101 ΣΛΕΕ·
 - 6) προσβολή του δικαιώματος ιδιοκτησίας όπως κατοχυρώνεται από την ΕΣΔΑ·
 - 7) έλλειψη νομιμότητας του κανόνα της UEFA για το «οικονομικό fair-play» υπό το πρίσμα του δικαίου της Ένωσης (άρθρα 63, 101 και 102 ΣΛΕΕ)·
 - 8) έλλειψη νομιμότητας των κυρώσεων υπό το πρίσμα «των θεμελιωδών ελευθεριών της Ευρωπαϊκής Ένωσης»·
 - 9) έλλειψη νομιμότητας των κυρώσεων υπό το πρίσμα της αρχής της αναλογικότητας·
 - 10) έλλειψη νομιμότητας των κυρώσεων υπό το πρίσμα της αρχής του προσωποπαγούς χαρακτήρα των ποινών·

- 11) το αθλητικό διαιτητικό δικαστήριο δεν πληροί τις απαιτήσεις περί ανεξαρτησίας και αμεροληψίας που προβλέπονται από το άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το άρθρο 6 της ΕΣΔΑ·
- 12) η επιβολή της αναγκαστικής αυτής διαιτησίας επέτεινε τις συνέπειες των παραβιάσεων των θεμελιωδών ελευθεριών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και, γενικότερα, στέρησε από τα εν λόγω εμπλεκόμενα μέρη τα δικαιώματα που τους εγγυάται η Ένωση·
- 13) μη κήρυξη εκτελεστότητας της διαιτητικής αποφάσεως της 9ης Μαρτίου 2017 του αθλητικού διαιτητικού δικαστηρίου.
- 35) Όπως επισήμανε το εφετείο, η αναιρεσείουσα υποστηρίζει επομένως ότι τα άρθρα 18*bis* και 18*ter* του κανονισμού STJ αντιβαίνουν σε πολλές διατάξεις της Συνθήκης ΛΕΕ και της ΕΣΔΑ. Ο πρώτος, ο δεύτερος, ο τρίτος και ο τέταρτος λόγος αντλούνται από παραβίαση θεμελιωδών ελευθεριών. Ο τέταρτος και ο πέμπτος λόγος αφορούν το δίκαιο του ανταγωνισμού. Ο έκτος λόγος έχει σχέση με το δικαίωμα της ιδιοκτησίας όπως αυτό κατοχυρώνεται από την ΕΣΔΑ. Ο όγδοος λόγος αφορά τη νομιμότητα των πειθαρχικών κυρώσεων. Οι λόγοι 9 έως 13 συνδέονται με τη νομιμότητα (i) των πειθαρχικών κυρώσεων που της επέβαλε η FIFA και (ii) της διαιτητικής αποφάσεως υπό το πρίσμα του δικαίου της Ένωσης.
- 36) Όσον αφορά τις ελευθερίες που εγγυάται η Ένωση, η αναιρεσείουσα προέβαλε ιδίως ότι η επίδικη απαγόρευση είναι ικανή να παρακωλύσει την ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων, δεδομένου ότι, όπως εν προκειμένω, εμποδίζει *third party owner* από τη Μάλτα να επενδύσει σε βελγικό σύλλογο. Η απαγόρευση αυτή περιορίζει την ελεύθερη κυκλοφορία των υπηρεσιών, δεδομένου ότι η συνεπαγόμενη επίδραση αποπληθωρισμού επί του κόστους «ποδοσφαιριστών» (μισθοί, μεταγραφές, κλπ.) οδηγεί σε μείωση του όγκου των υπηρεσιών. Υποστηρίζει ότι η απαγόρευση της *third party ownership* θα περιορίσει τις ευκαιρίες που διαθέτουν ορισμένοι ευρωπαίοι πολίτες (οι επαγγελματίες ποδοσφαιριστές των οποίων η διεθνής μεταγραφή θα ήταν δυνατή με χρηματοδότηση «*third party ownership*») να φύγουν από το κράτος μέλος καταγωγής τους προκειμένου να εξεύρουν εργασία σε σύλλογο εγκατεστημένο σε άλλο κράτος μέλος. Εκτιμά ότι οι περιορισμοί αυτοί της ελεύθερης κυκλοφορίας των κεφαλαίων, των υπηρεσιών και των εργαζομένων ουδόλως μπορούν να δικαιολογηθούν από επιτακτικό λόγο γενικού συμφέροντος.
- 37) Όσον αφορά το δίκαιο του ανταγωνισμού, επισημαίνει, σχετικά με το άρθρο 102 ΣΛΕΕ, ότι, δεδομένου ότι η FIFA έχει αποκτήσει την αποκλειστική αρμοδιότητα να ρυθμίζει την αγορά των μεταγραφών (και στη συνέχεια να επεκτείνει τη ρυθμιστική της δραστηριότητα σε τρίτους που δραστηριοποιούνται στην αγορά αυτή), δεν αμφισβητείται ότι κατέχει δεσπίζουσα θέση στην αγορά αυτή. Η κατάχρηση συνίσταται στον αποκλεισμό, κατά τρόπο απόλυτο, όλων των υφιστάμενων ή δυνητικών φορέων εκμετάλλευσης που δεν είναι σύλλογοι

δραστηριοποιούμενοι στην οικεία αγορά, προκειμένου να διατηρήσει την πρόσβαση στην αγορά αυτή μόνο για τα μέλη της, τους συλλόγους.

- 38 Όσον αφορά το άρθρο 101 ΣΛΕΕ, εκτιμά ότι τα άρθρα 18*bis* et 18*ter*, τα οποία μπορούν να θεωρηθούν προϊόν συμφωνίας μεταξύ των μελών της FIFA, με τη συμμετοχή της UEFA, περιορίζουν τον ανταγωνισμό. Οι περιορισμοί της επενδυτικής ελευθερίας περιορίζουν την ελευθερία χρηματοδότησης των συλλόγων και πλήττουν τον πυρήνα της διαδικασίας του ανταγωνισμού: οι σύλλογοι περιορίζονται κατά τον καθορισμό της πολιτικής τους περί προσλήψεων. Οι καταναλωτές του «ποδοσφαιρικού» προϊόντος θα υποστούν τη λήψη προϊόντος χαμηλότερης ποιότητας.
- 39 Η FIFA, η οποία πρέπει να αποδείξει ότι η απόλυτη απαγόρευση της πρακτικής των third party ownership ή third party investment είναι δικαιολογημένη και ανάλογη προς την επίτευξη των θεμιτών στόχων της, δεν προσκομίζει τέτοια απόδειξη.
- 40 Όσον αφορά τη νομιμότητα των κυρώσεων, υποστηρίζει ότι κάθε κύρωση που βασίζεται σε κανόνα που παραβιάζει τις ελευθερίες της Ένωσης παραβιάζει αφ' εαυτής τις ελευθερίες αυτές.
- 41 Η FIFA αμφισβήτησε όλους τους προβληθέντες από την αναιρεσείουσα λόγους και υποστήριξε ιδίως ότι το θετικό αποτέλεσμα του δεδικασμένου που απορρέει από την απόφαση της 9ης Μαρτίου 2017 του αθλητικού διαιτητικού δικαστηρίου δεν επέτρεπε την αμφισβήτηση της νομιμότητας της απαγόρευσης της third party ownership στο πλαίσιο της διαδικασίας αυτής.
- 42 Το cour d'appel de Bruxelles (εφετείο Βρυξελλών) έκρινε, σχετικά με τους λόγους 1 έως 6 και τον λόγο 8, ότι από το άρθρο 1713, παράγραφος 9, του code judiciaire (κώδικα πολιτικής δικονομίας), καθώς και από τα άρθρα 24 και 28 του ίδιου κώδικα, προκύπτει ότι διαιτητική απόφαση αποκτά ισχύ δεδικασμένου από την ημερομηνία έκδοσής της χωρίς να είναι αναγκαία προηγούμενη διαδικασία κήρυξης εκτελεστότητας, υπό την επιφύλαξη ακυρώσεως από τον εθνικό δικαστή. Εν προκειμένω, η διαιτητική απόφαση κατέστη απρόσβλητη και απέκτησε ισχύ δεδικασμένου κατόπιν της απόρριψης της προσφυγής ακυρώσεως από το Ομοσπονδιακό Δικαστήριο της Ελβετίας στις 20 Φεβρουαρίου 2018. Πάντως, η διαιτητική απόφαση αυτή επιλύει το επίδικο ζήτημα της συμβατότητας των άρθρων 18*bis* και 18*ter* του κανονισμού με το δίκαιο της Ένωσης, το οποίο διατυπώθηκε αυτολεξεί ενώπιον του εφετείου στο πλαίσιο της αγωγής αποζημίωσης.
- 43 Όσον αφορά τους λόγους 9 έως 13, το εφετείο έκρινε ότι η αναιρεσείουσα αμφισβητεί αλυσιτελώς το κύρος των πειθαρχικών κυρώσεων που επέβαλε το αθλητικό διαιτητικό δικαστήριο και της διαιτητικής αποφάσεως. Η δικαιοδοσία του εν λόγω δικαστηρίου δεν αμφισβητήθηκε από κανέναν διάδικο. Κατά συνέπεια, ο λόγος περί έλλειψης νομιμότητας των πειθαρχικών κυρώσεων που αντλείται από τον αναγκαστικό χαρακτήρα της διαιτησίας είναι αβάσιμος. Εν

συνεχεία, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το διαιτητικό δικαστήριο δεν αποτελεί δικαστήριο υπό την έννοια του άρθρου 267 ΣΛΕΕ και δεν δικαιούται να υποβάλλει στο Δικαστήριο προδικαστικά ερωτήματα.

- 44 Έκρινε ότι η μη δυνατότητα διαιτητικού δικαστηρίου, βελγικού ή αλλοδαπού, να υποβάλλει προδικαστικά ερωτήματα στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, λόγω του άρθρου 267 ΣΛΕΕ όπως αυτό έχει ερμηνευθεί από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δεν συνεπάγεται αφ' εαυτής ότι οι αποφάσεις του δικαστηρίου αυτού καθίστανται ανίσχυρες υπό το πρίσμα του άρθρου 6, παράγραφος 1, της ΕΣΔΑ.
- 45 Υπενθύμισε ότι, με απόφαση της 20ής Φεβρουαρίου 2018, η οποία ήταν εμπεριστατωμένα αιτιολογημένη, το Ομοσπονδιακό Δικαστήριο της Ελβετίας είχε επιβεβαιώσει την προγενέστερη νομολογία του και είχε κρίνει ότι το αθλητικό διαιτητικό δικαστήριο είναι ένα πραγματικό διαιτητικό δικαστήριο ανεξάρτητο και αμερόληπτο, και ότι δεν υπήρχε λόγος να επανεξετάσει πάγια νομολογία.
- 46 Δυνάμει του άρθρου 22, παράγραφος 1, του βελγικού Code de droit international privé (Κώδικα Ιδιωτικού Διεθνούς Δικαίου), οι αλλοδαπές αποφάσεις αναγνωρίζονται αυτοδικαίως στο Βέλγιο χωρίς προηγούμενη διαδικασία. Η αναγνώριση αυτή έχει ως αποτέλεσμα το δεδικασμένο της αλλοδαπής απόφασης να ισχύει στο Βέλγιο. Το θετικό αποτέλεσμα του δεδικασμένου που απορρέει από την απόφαση της 20ής Φεβρουαρίου 2018 του Ομοσπονδιακού Δικαστηρίου της Ελβετίας δεν επιτρέπει την αμφισβήτηση από την αναιρεσείουσα, ενώπιον του εφετείου, της ανεξαρτησίας και της αμεροληψίας του αθλητικού διαιτητικού δικαστηρίου και της εγκυρότητας της διαιτητικής απόφασης, ιδίως υπό το πρίσμα της αρχής της αναλογικότητας.
- 47 Τέλος, η κήρυξη εκτελεστότητας αφορά μόνο την αναγκαστική εκτέλεση της απόφασης, την εκτέλεση δηλαδή μέσω αναγκαστικών μέτρων. Διαιτητική απόφαση δεν καθίσταται ανίσχυρη απλώς και μόνο επειδή δεν κηρύχθηκε εκτελεστή. Κατά συνέπεια, ο λόγος περί έλλειψης νομιμότητας των κυρώσεων που αντλείται από τη μη κήρυξη εκτελεστότητας ως προς τη διαιτητική απόφαση είναι αβάσιμος (λόγος 13).
- 48 Οι πειθαρχικές κυρώσεις που επιβάλλει το αθλητικό διαιτητικό δικαστήριο κατ' εφαρμογήν των άρθρων 18*bis* και 18*ter* του κανονισμού STJ επιβλήθηκαν στην αναιρεσείουσα και όχι στους τρίτους, οι οποίοι παραμένουν ελεύθεροι να δραστηριοποιούνται στο ποδόσφαιρο. Οι κυρώσεις αυτές δεν είναι επομένως παράνομες υπό το πρίσμα της αρχής του προσωποπαγούς χαρακτήρα των ποινών (λόγος 10).
- 49 Το εφετείο έκρινε συνεπώς ότι οι λόγοι που αντλούνται από παραβίαση του δικαίου της Ένωσης και προσβολή των δικαιωμάτων που κατοχυρώνονται από την ΕΣΔΑ ήταν απαράδεκτοι ή αβάσιμοι. Ως εκ τούτου, οι φερόμενες παραβάσεις

που προσάπτονται στη FIFA δεν αποδεικνύονται. Κατά συνέπεια, η αγωγή αποζημιώσεως της αναιρεσείουσας είναι αβάσιμη.

- 50 Με απόφαση που εκδόθηκε στις 12 Δεκεμβρίου 2019, το cour d'appel de Bruxelles (εφετείο Βρυξελλών) απέρριψε επομένως την έφεση που είχε ασκήσει η αναιρεσείουσα κατά της αποφάσεως της 17ης Νοεμβρίου 2016 και έκρινε αβάσιμα τα αιτήματά της.
- 51 Η αναιρεσείουσα άσκησε αναίρεση κατά της αποφάσεως αυτής.

VI. Επιχειρήματα των διαδίκων της κύριας δίκης

- 52 Η αναιρεσείουσα προβάλλει τρεις λόγους αναιρέσεως ενώπιον του Cour de cassation (Ανώτατου Ακυρωτικού Δικαστηρίου).

A. Πρώτος λόγος αναιρέσεως

- 53 Με τον πρώτο λόγο, ο οποίος αντλείται από τον αναγκαστικό χαρακτήρα της διαιτησίας, προβάλλει την παράβαση των ακόλουθων διατάξεων:
- άρθρο 19, παράγραφος 1, ΣΕΕ·
 - άρθρα 18, 45, 56, 63, 101, 102, 267 και 344 ΣΛΕΕ·
 - άρθρα 15, 16 και 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης·
 - άρθρο 1, άρθρο 2, στοιχείο 1, άρθρα 4 και 5 της οδηγίας 2014/104/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Νοεμβρίου 2014, σχετικά με ορισμένους κανόνες που διέπουν τις αγωγές αποζημιώσεως βάσει του εθνικού δικαίου για παραβάσεις των διατάξεων του δικαίου ανταγωνισμού των κρατών μελών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης·
 - αρχή της αποτελεσματικότητας του δικαίου της Ένωσης·
 - αρχή της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης επί των εθνικών διατάξεων, η οποία απορρέει από το άρθρο 4 ΣΕΕ και το άρθρο 288 ΣΛΕΕ·
 - άρθρα 23 έως 28 και 1713, § 9, του Code judiciaire (Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας)·
 - άρθρα 22 έως 27 του νόμου της 16ης Ιουλίου 2004, Code de droit international privé (περί Κώδικα Ιδιωτικού Διεθνούς Δικαίου)·
 - άρθρα 1383 και 1384 του Code civil (Αστικού Κώδικα)·
 - άρθρο 149 του Συντάγματος.

- 54 Με το πρώτο σκέλος η αναιρεσείουσα υπενθυμίζει ότι ενώπιον του εφετείου είχε προβάλει ότι η αναγκαστική διαιτησία ενώπιον του αθλητικού διαιτητικού δικαστηρίου που της επιβλήθηκε μονομερώς επιτείνει τις παραβιάσεις των θεμελιωδών ελευθεριών της Ένωσης και γενικότερα της στερεί τα κατοχυρωμένα ευρωπαϊκά δικαιώματά της.
- 55 Με την υπόθεση AT.40208, International Skating Union’s Eligibility Rules, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είχε αποφασίσει, όσον αφορά τις επιβαλλόμενες από το καταστατικό της διεθνούς ομοσπονδίας παγοδρομίας ρήτρες διαιτησίας υπέρ του αθλητικού διαιτητικού δικαστηρίου, ότι «(57) οι κανόνες που αφορούν τον δεύτερο βαθμό της διαιτητικής διαδικασίας προβλέπονται στο άρθρο 25 της συστατικής πράξης της [ομοσπονδίας αυτής] και ορίζουν ότι “οι αποφάσεις του αθλητικού διαιτητικού δικαστηρίου είναι οριστικές και δεσμευτικές, αποκλεισμένης της αρμοδιότητας του πολιτικού δικαστηρίου”. (58) [...]. Οι κανόνες σχετικά με τον δεύτερο βαθμό της διαιτητικής διαδικασίας επιτείνουν τους περιορισμούς του ανταγωνισμού [...]. Η Επιτροπή εκτιμά ότι οι κανόνες περί δεύτερου βαθμού της διαιτητικής διαδικασίας επιτείνουν τους περιορισμούς του ανταγωνισμού που οφείλονται στους κανόνες επιλεξιμότητας [...]. Σε συνδυασμό με τους κανόνες επιλεξιμότητας, οι κανόνες περί δεύτερου βαθμού της διαιτητικής διαδικασίας επιτείνουν τον περιορισμό της εμπορικής ελευθερίας τους και τον αποκλεισμό δυναμικών ανταγωνιστών της [διεθνούς ομοσπονδίας παγοδρομίας]».
- 56 Η αναιρεσείουσα προέβαλε επίσης ότι το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με την απόφαση της 6ης Μαρτίου 2018, Achmea (C-284/16, EU:C:2018:158), επιβεβαίωσε την υπαγωγή του θεσμικού οργάνου διαιτησίας σε πραγματικό δικαστικό έλεγχο, αφ’ ης στιγμής διακυβεύονται θεμελιώδεις διατάξεις του δικαίου της Ένωσης, και ότι εξ αυτού συνήγαγε, κατ’ ουσίαν, ότι κράτος μέλος παραβαίνει την υποχρέωσή του να διασφαλίζει την πλήρη αποτελεσματικότητα του δικαίου της Ένωσης και την αυτονομία του ίδιου αυτού δικαίου όταν συναινεί στην υπαγωγή σε ορισμένα είδη διαιτησίας. Ακόμη και αν πρόκειται για «εμπορική διαιτησία», που απορρέει από την αυτονομία της βουλήσεως των εμπλεκόμενων μερών, είναι αναγκαία η ύπαρξη δικαστικού ελέγχου με δυνατότητα υποβολής προδικαστικών ερωτημάτων που καθιστά δυνατή την τήρηση της δημόσιας τάξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Όπως ακριβώς (αν όχι περισσότερο) η διαιτησία που επιβάλλεται από δύο κράτη μέλη στο πλαίσιο διμερούς συνθήκης, η επιβαλλόμενη από το καταστατικό της FIFA υποχρέωση προσφυγής στο αθλητικό διαιτητικό δικαστήριο εμποδίζει την πλήρη αποτελεσματικότητα του δικαίου της Ένωσης και θίγει την αυτονομία του δικαίου αυτού, ιδίως αποκλείοντας τη δυνατότητα υποβολής προδικαστικών ερωτημάτων στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- 57 Επισημαίνει ότι καμία σκέψη της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως δεν απαντά στον λόγο που αντλείται από το ότι η αναγκαστική διαιτησία στο αθλητικό διαιτητικό δικαστήριο, σε συνδυασμό με τον εξαιρετικά περιορισμένο χαρακτήρα του ασκούμενου από το Ομοσπονδιακό Δικαστήριο της Ελβετίας ελέγχου νομιμότητας, κωλύει την πραγματική εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης. Ως εκ τούτου, δεν είναι δεόντως αιτιολογημένη (άρθρο 149 του Συντάγματος).

- 58 Με το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα προσάπτει στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση ότι δεν εξέτασε αν η απόφαση της 9ης Μαρτίου 2017 του αθλητικού διαιτητικού δικαστηρίου, στην οποία αναγνωρίζει την ισχύ δεδικασμένου, συνάδει με τις θεμελιώδεις διατάξεις του δικαίου της Ένωσης, μολονότι η διαιτητική απόφαση αυτή δεν έχει υποβληθεί σε έλεγχο συμβατότητας προς το εν λόγω δίκαιο.
- 59 Δυνάμει της αρχής που κατοχυρώνεται στο άρθρο 344 ΣΛΕΕ, τα κράτη μέλη – μεταξύ των οποίων και το Βέλγιο- δεν μπορούν να ρυθμίζουν διαφορές σχετικές με την ερμηνεία ή την εφαρμογή των Συνθηκών κατά τρόπο διάφορο από εκείνον που προβλέπουν οι Συνθήκες (απόφαση της 6ης Μαρτίου 2018, Achmea, C-284/16, EU:C:2018:158, σκέψη 31). Αφετέρου, «*χαρακτηριστικά γνωρίσματα του δικαίου της Ένωσης είναι η προέλευσή του από αυτόνομη πηγή δικαίου την οποία αποτελούν οι Συνθήκες, η υπεροχή του έναντι του δικαίου των κρατών μελών καθώς και το άμεσο αποτέλεσμα πλήθους διατάξεων που εφαρμόζονται στους πολίτες των κρατών μελών και στα ίδια τα κράτη μέλη [...]. Προκειμένου να εξασφαλιστεί η διαφύλαξη των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών και της αυτονομίας της έννομης τάξεως της Ένωσης, οι Συνθήκες έχουν καθιερώσει ένα δικαιοδοτικό σύστημα με σκοπό τη διασφάλιση της συνοχής και της ενότητας κατά την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης*» (απόφαση της 6ης Μαρτίου 2018, Achmea, C-284/16, EU:C:2018:158, σκέψεις 33 και 35).
- 60 Σύμφωνα με το άρθρο 19, παράγραφος 1, ΣΕΕ, εναπόκειται στα εθνικά δικαστήρια και στο Δικαστήριο να εγγυώνται την πλήρη εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης στο σύνολο των κρατών μελών. Ειδικότερα, ακρογωνιαίο λίθο του διαμορφωμένου κατ' αυτόν τον τρόπο δικαιοδοτικού συστήματος αποτελεί η διαδικασία προδικαστικής παραπομπής του άρθρου 267 ΣΛΕΕ. (απόφαση της 6ης Μαρτίου 2018, Achmea, C-284/16, EU:C:2018:158, σκέψεις 36 και 37).
- 61 Μολονότι, στην εσωτερική έννομη τάξη κάθε κράτους μέλους εναπόκειται ο καθορισμός των λεπτομερών κανόνων εφαρμογής της αρχής του δεδικασμένου, δυνάμει της αρχής της διαδικαστικής αυτονομίας των κρατών μελών, «*[π]άντως, οι κανόνες αυτοί δεν πρέπει να είναι λιγότερο ευνοϊκοί από αυτούς που διέπουν παρεμφερείς καταστάσεις εσωτερικής φύσεως (αρχή της ισοδυναμίας) ούτε να καθιστούν πρακτικώς αδύνατη ή υπερβολικά δυσχερή την άσκηση των δικαιωμάτων που απονέμει η κοινοτική έννομη τάξη (αρχή της αποτελεσματικότητας)*» (απόφαση της 3ης Σεπτεμβρίου 2009, Fallimento Olimpiclub, C-2/08, EU:C:2009:506, σκέψη 24).
- 62 Καίτοι, όταν, λόγω της αυτονομίας της βουλήσεως των εμπλεκόμενων μερών, η διαφορά τους επιλύεται από απόφαση διαιτητικού δικαστηρίου, το οποίο δεν μπορεί να θεωρηθεί ως «δικαστήριο κράτους μέλους», κατά την έννοια του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, και, ως εκ τούτου, δεν έχει την εξουσία να υποβάλει στο Δικαστήριο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως, μπορεί να δικαιολογηθεί ο περιορισμένος χαρακτήρας του ασκούμενου από τα δικαστήρια κράτους μέλους έλεγχος, τούτο ωστόσο είναι δυνατό μόνον «*υπό την προϋπόθεση ότι οι θεμελιώδεις διατάξεις του δικαίου της Ένωσης μπορούν να εξετασθούν στο πλαίσιο*

του ελέγχου αυτού και, εφόσον παρίσταται ανάγκη, να αποτελέσουν το αντικείμενο προδικαστικής παραπομπής ενώπιον του Δικαστηρίου» (απόφαση της 6ης Μαρτίου 2018, Achmea, C-284/16, EU:C:2018:158, σκέψεις 54, 55). Ο έλεγχος αυτός των θεμελιωδών διατάξεων του δικαίου της Ένωσης, και ειδικά των διατάξεων της ευρωπαϊκής δημόσιας τάξεως, είναι κρίσιμος κατά μείζονα λόγο καθόσον η διαιτησία είναι «αναγκαστική» βάσει του καταστατικού ένωσης όπως η FIFA.

- 63 Τα άρθρα 23 έως 28 του Code judiciaire (Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας) και 22 έως 29 του Code de droit international privé (Κώδικα Ιδιωτικού Διεθνούς Δικαίου) δεν μπορούν να εμποδίζουν την αμφισβήτηση ενώπιον των δικαστηρίων κράτους μέλους των ζητημάτων που έχουν κριθεί, στο πλαίσιο άλλης διαδικασίας, από διαιτητικό δικαστήριο σχετικά με την ερμηνεία κανόνων δημόσιας τάξης του δικαίου της Ένωσης σχετικά ιδίως με την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων (άρθρα 45 ΣΛΕΕ και 15 του Χάρτη), την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών (άρθρα 56 ΣΛΕΕ και 16 του Χάρτη), την ελεύθερη κυκλοφορία κεφαλαίων (άρθρο 63 ΣΛΕΕ), το δίκαιο του ανταγωνισμού (άρθρα 101 και 102 ΣΛΕΕ). Μια εφαρμογή της αρχής του δεδικασμένου που θα απαγόρευε στο βελγικό δικαστήριο να εξετάσει αν η απόφαση του αθλητικού διαιτητικού δικαστηρίου, όπως αυτή ελέγχθηκε από το Ομοσπονδιακό Δικαστήριο της Ελβετίας, παραβαίνει τις θεμελιώδεις διατάξεις του δικαίου της Ένωσης και, προς τον σκοπό αυτό, να υποβάλει ενδεχομένως προδικαστικά ερωτήματα στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, θα δημιουργούσε για τα προαναφερθέντα θέματα εμπόδια στην αποτελεσματική εφαρμογή των κανόνων του δικαίου της Ένωσης που δεν δικαιολογούνται από την αρχή της ασφάλειας δικαίου και, επομένως, πρέπει να θεωρηθεί αντίθετη προς την αρχή της αποτελεσματικότητας του δικαίου της Ένωσης (απόφαση της 3ης Σεπτεμβρίου 2009, Fallimento Olimpiclub, C-2/08, EU:C:2009:506, σκέψεις 30 και 31).
- 64 Εξάλλου, από το άρθρο 1, από το άρθρο 2, στοιχείο 1, και από τα άρθρα 4 και 5 της οδηγίας 2014/104/ΕΕ προκύπτει ότι το ευρωπαϊκό δίκαιο διασφαλίζει την αποτελεσματική άσκηση του δικαιώματος κάθε προσώπου που έχει υποστεί ζημία λόγω παραβίασης του δικαίου του ανταγωνισμού (ήτοι των άρθρων 101 και 102 ΣΛΕΕ) να αξιώσει και να επιτύχει πλήρη αποζημίωση για την εν λόγω ζημία, και ότι, σύμφωνα με την αρχή της αποτελεσματικότητας, οι εθνικοί ουσιαστικοί και δικονομικοί κανόνες πρέπει να εφαρμόζονται κατά τρόπον ώστε να μην καθίσταται πρακτικώς αδύνατη ή εξαιρετικά δυσχερής η άσκηση του δικαιώματος αυτού.
- 65 Ομοίως, δυνάμει του άρθρου 47 του Χάρτη, κάθε πρόσωπο του οποίου παραβιάζονται τα δικαιώματα και οι ελευθερίες που διασφαλίζονται από το δίκαιο της Ένωσης, έχει δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον ανεξάρτητου και αμερόληπτου δικαστηρίου, που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως.
- 66 Κατά συνέπεια, η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, κρίνοντας ότι οι λόγοι που αντλούνται από παραβίαση, εκ μέρους της FIFA, του δικαίου της Ένωσης και προσβολή των δικαιωμάτων που κατοχυρώνονται από την ΕΣΔΑ είναι अपαράδεκτοι ή αβάσιμοι, χωρίς να εξετάσει αν η διαιτητική απόφαση είναι

σύμφωνη προς τις θεμελιώδεις διατάξεις του δικαίου της Ένωσης των οποίων την παράβαση προβάλλει η αναιρεσείουσα και ως προς την οποία παράβαση μπορεί η αναιρεσείουσα να ζητήσει αποζημίωση για την εξ αυτής απορρέουσα ζημία, παραβαίνει όλες τις διατάξεις που μνημονεύονται στον λόγο αναιρέσεως, πλην του άρθρου 149 του Συντάγματος (υποχρέωση αιτιολόγησης).

B. Δεύτερος λόγος αναιρέσεως

- 67 Με τον δεύτερο λόγο, που αφορά εσφαλμένη απόρριψη της αγωγής αποζημίωσης της αναιρεσείουσας κατά της UEFA, η αναιρεσείουσα προβάλλει παράβαση των ακόλουθων διατάξεων:
- άρθρο 149 του Συντάγματος·
 - άρθρα 101 και 102 ΣΛΕΕ·
 - άρθρο 1, παράγραφος 1, άρθρα 2, 3, 4, 5 και 11, παράγραφος 1, της οδηγίας 2014/104/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Νοεμβρίου 2014 σχετικά με ορισμένους κανόνες που διέπουν τις αγωγές αποζημίωσης βάσει του εθνικού δικαίου για παραβάσεις των διατάξεων του δικαίου ανταγωνισμού των κρατών μελών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης·
 - άρθρα 1382, 1383 και 1384 του Code civil (Αστικού Κώδικα).
- 68 Με το πρώτο σκέλος, η αναιρεσείουσα προβάλλει ότι η UEFA είχε ταχθεί ενεργά υπέρ της απαγόρευσης των συμφωνιών third party ownership ή third party investment. Κατ' εφαρμογή της θεωρίας του ισοδυνάμου των όρων, η UEFA πρέπει, ως εκ τούτου, να θεωρηθεί ότι συνέβαλε η ίδια, τουλάχιστον εμμέσως, στις διάφορες ζημίες που υπέστη η αναιρεσείουσα και συνεπώς να κριθεί υπόλογη απέναντί της για την αποκατάστασή τους. Λαμβανομένου υπόψη του άρθρου 11, παράγραφος 1, της οδηγίας 2014/104, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η UEFA, ως μία από τις «επιχειρήσεις που παραβίασαν το δίκαιο ανταγωνισμού μέσω κοινής συμπεριφοράς», ευθύνεται εις ολόκληρον για τη ζημία που προκάλεσαν τα αδικήματα αυτά και ως εκ τούτου υποχρεούται σε πλήρη αποζημίωση της ζημίας.
- 69 Με το δεύτερο σκέλος, η αναιρεσείουσα προβάλλει ότι η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση είχε διαπιστώσει ότι η FIFA «είναι ένωση μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα ελβετικού ιδιωτικού δικαίου στην οποία μετέχουν ως μέλη εθνικές ενώσεις υπεύθυνες για την οργάνωση και τον έλεγχο του ποδοσφαίρου στις χώρες και τις επικράτειές τους αντιστοίχως» και ότι η UEFA «είναι ένωση μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα στην οποία μετέχουν ως μέλη εθνικές ενώσεις της ευρωπαϊκής ηπείρου». Εν κατακλείδι, η αναιρεσείουσα προέβαλε ότι η UEFA είναι συνομοσπονδία ενώσεων η οποία είναι επίσης μέλος της FIFA. Η UEFA αμφισβήτησε την αιτίαση αυτή.
- 70 Τα άρθρα 101 και 102 ΣΛΕΕ παράγουν άμεσα αποτελέσματα στις σχέσεις μεταξύ ιδιωτών και γεννούν, υπέρ των υποκειμένων δικαίου, δικαιώματα που τα εθνικά

δικαστήρια οφείλουν να προστατεύουν (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 14ης Μαρτίου 2019, *Skanska Industrial Solutions κ.λπ.*, C-724/17, EU:C:2019:204, σκέψη 24, και της 5ης Ιουνίου 2014, *Kone κ.λπ.*, C- 557/12, EU:C:2014:1317, σκέψη 20). Η πλήρης αποτελεσματικότητα των διατάξεων αυτών και, πιο συγκεκριμένα, η εφαρμογή στην πράξη των απαγορεύσεων τις οποίες προβλέπουν θα θιγόταν αν δεν αναγνωριζόταν σε κάθε ιδιώτη το δικαίωμα να ζητήσει αποκατάσταση της ζημίας που του έχει προκαλέσει σύμβαση ή συμπεριφορά ικανή είτε να περιορίσει είτε να νοθεύσει τον ανταγωνισμό (απόφαση του Δικαστηρίου της 14ης Μαρτίου 2019, *Skanska Industrial Solutions κ.λπ.*, C-724/17, EU:C:2019:204, σκέψη 2[5]). Το εν λόγω δικαίωμα πλήρους αποζημίωσης επιβεβαιώνεται από τα άρθρα 1, 2, 3 και 4 της οδηγίας 2014/104/ΕΕ.

- 71 Για την εφαρμογή του άρθρου 101 ΣΛΕΕ, η αναιρεσείουσα προέβαλε ότι κάθε απόφαση ένωσης ενώσεων επιχειρήσεων δεσμεύει τα μέλη της, τα οποία οφείλουν να την τηρούν και να επιβάλλουν την τήρησή της, οπότε συμμετέχουν, όπως η ένωση των ενώσεων επιχειρήσεων στο πλαίσιο της οποίας λαμβάνεται η απόφαση, στην απόφαση αυτή. Προς τούτο, δεν απαιτείται να έχουν όντως μετάσχει στην παράβαση τα μέλη της ενώσεως, αλλά αρκεί απλώς η ένωση να έχει, δυνάμει των εσωτερικών της κανόνων, τη δυνατότητα να δεσμεύει τα μέλη της (απόφαση του Δικαστηρίου της 16ης Νοεμβρίου 2000, *Finnboard κατά Επιτροπής*, C-298/98 P, EU:C:2000:634).
- 72 Για την εφαρμογή του άρθρου 102 ΣΛΕΕ, η αναιρεσείουσα προέβαλε ότι οι κανόνες της FIFA περί απαγόρευσης των συμφωνιών «third party ownership» ή «third party investment» μπορούν επίσης να θεωρηθούν ότι συνιστούν κατάχρηση συλλογικής δεσπόζουσας θέσης, κατά την έννοια του άρθρου 102, στην οποία μετέχουν τόσο η FIFA όσο και η UEFA στο μέτρο της εκ του καταστατικού συμμετοχής της στη FIFA, δεδομένου ότι οι εθνικές ομοσπονδίες ή οι ομοσπονδίες στις οποίες μετέχουν οι σύλλογοι αποτελούν συλλογική οντότητα έναντι των οικονομικών φορέων και των καταναλωτών.
- 73 Δυνάμει του άρθρου 102 ΣΛΕΕ και του άρθρου 11, παράγραφος 1, της οδηγίας 2014/104, συμμετοχή σε κατάχρηση συλλογικής δεσπόζουσας θέσης, ήτοι «από κοινού συμπεριφορά», μπορεί να προκύπτει από την «παθητική συμβολή» και ακόμη από τη «σιωπηρή έγκριση της συμπεριφοράς», χωρίς να είναι αναγκαίο η επιχείρηση να διαθέτει δική της εξουσία λήψης αποφάσεων, παρέμβασης ή επιβολής κυρώσεων όσον αφορά την υλοποίηση της κατάχρησης δεσπόζουσας θέσης.
- 74 Η αναιρεσείουσα υποστηρίζει ότι, κατά συνέπεια, ο αποκλεισμός οποιασδήποτε ευθύνης της UEFA για τις ζημίες που απορρέουν από την εφαρμογή της απαγόρευσης των «third party ownership» ή «third party investment» δεν ευσταθεί νομικά.

Γ. Τρίτος λόγος αναιρέσεως

- 75 Με τον τρίτο λόγο, η αναιρεσείουσα προσάπτει στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση ότι απέρριψε την αγωγή της κατά της URBSFA κρίνοντας εσφαλμένα ότι η αποδεικτική ισχύς του δεδικασμένου της αποφάσεως του αθλητικού διαιτητικού δικαστηρίου της 9ης Μαρτίου 2017 μετακύλησε στην αναιρεσείουσα το βάρος απόδειξης της ασυμβατότητας των άρθρων 18bis και 18ter του κανονισμού STJ με το δίκαιο της Ένωσης, απόδειξη την οποία δεν παρέσχε.
- 76 Η αναιρεσείουσα προβάλλει παράβαση των ακόλουθων διατάξεων:
- άρθρο 149 του Συντάγματος·
 - άρθρο 19, παράγραφος 1, ΣΕΕ·
 - άρθρα 18, 45, 56, 63, 101, 102, 267 και 344 ΣΛΕΕ·
 - άρθρα 15, 16 και 47 του Χάρτη·
 - άρθρα 1, 2, στοιχείο 1, 4 και 5 της οδηγίας 2014/104/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Νοεμβρίου 2014 σχετικά με ορισμένους κανόνες που διέπουν τις αγωγές αποζημίωσης βάσει του εθνικού δικαίου για παραβάσεις των διατάξεων του δικαίου ανταγωνισμού των κρατών μελών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης·
 - αρχή της αποτελεσματικότητας του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης·
 - αρχή της υπεροχής του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης έναντι των εθνικών διατάξεων, που απορρέει ιδίως από τα άρθρα 4 ΣΕΕ και 288 ΣΛΕΕ·
 - άρθρα 23 έως 28, 870 και 1713, § 9, του Code judiciaire [Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας]·
 - άρθρα 1165, 1315, 1350, 3°, 1352, 1382 και 1383 του Code civil [Αστικού Κώδικα].
- 77 Η αναιρεσείουσα προβάλλει ότι, όταν τίθεται περιορισμός της ελεύθερης κυκλοφορίας των κεφαλαίων, την οποία κατοχυρώνει το άρθρο 63 ΣΛΕΕ, και ο εν λόγω περιορισμός μπορεί να προκύπτει από σύμπραξη, συμφωνία ή απόφαση που απαγορεύονται βάσει του άρθρου 101 ΣΛΕΕ, εναπόκειται σε αυτόν που τον επιβάλλει να αποδείξει ότι ο περιορισμός δικαιολογείται από θεμιτούς σκοπούς και είναι ανάλογος προς την επίτευξη των σκοπών αυτών.
- 78 Μολονότι διαιτητική απόφαση με ισχύ δεδικασμένου μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών έχει αποδεικτική ισχύ έναντι τρίτων που δεν μετέχουν στη διαδικασία και μπορεί να γίνει επίκλησή της από αυτούς, εντούτοις η αποδεικτική ισχύς που απορρέει από τις ως άνω διατάξεις δεν μπορεί ωστόσο να εμποδίζει την αποτελεσματικότητα των διατάξεων του δικαίου της Ένωσης.

- 79 Κατά την αναιρεσεΐουσα, εξ αυτού συνάγεται ότι οι εν λόγω διατάξεις δεν μπορούν να συνεπάγονται ότι εναπόκειται στον θιγόμενο από τον περιορισμό της ελεύθερης κυκλοφορίας κεφαλαίων που προκύπτει από απόφαση της FIFA να αποδείξει ότι ο περιορισμός αυτός δεν δικαιολογείται από θεμιτούς σκοπούς ούτε είναι ανάλογος προς την επίτευξή τους, λόγω της αποδεικτικής ισχύος αποφάσεως αθλητικού διαιτητικού δικαστηρίου της οποίας η ακύρωση απορρίφθηκε από το Tribunal fédéral της Ελβετίας [Ομοσπονδιακό Δικαστήριο της Ελβετίας], από δικαστήριο δηλαδή το οποίο -σε αντίθεση με τα βελγικά δικαστήρια- δεν υποχρεούται να προβεί στην προβλεπόμενη από το άρθρο 267 ΣΛΕΕ προδικαστική παραπομπή.
- 80 Τέτοια εφαρμογή των διατάξεων αυτών, με την οποία προσδίδεται αποδεικτική ισχύς στην απόφαση του αθλητικού διαιτητικού δικαστηρίου όσον αφορά τη συμβατότητα των άρθρων 18bis και 18ter του κανονισμού STJ με την ελευθερία κυκλοφορίας κεφαλαίων, την ελευθερία παροχής υπηρεσιών και την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων καθώς και με τα άρθρα 101 και 102 ΣΛΕΕ, θα είχε ως συνέπεια η απόδειξη, ενώπιον των βελγικών δικαστηρίων, τα οποία μπορούν - και οφείλουν- να υποβάλλουν στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ερωτήματα σχετικά με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης, της έλλειψης θεμιτών σκοπών του μέτρου ή της αναλογικότητάς του με τον επιδιωκόμενο σκοπό να βαρύνει το θιγόμενο από τους εν λόγω περιορισμούς πρόσωπο. Τούτο θα συνιστούσε σημαντικό εμπόδιο στην αποτελεσματική εφαρμογή των κανόνων της Ένωσης στον τομέα αυτό και πρέπει επομένως να θεωρηθεί ότι αντίκειται την αρχή της αποτελεσματικότητας του δικαίου της Ένωσης.
- 81 Στο μέτρο που, με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, δεν υποβάλλονται προδικαστικά ερωτήματα στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, υφίσταται παραβίαση όλων των διατάξεων κατά των οποίων βάλλει ο λόγος αυτός.
- 82 Οι αναιρεσίβλητες προβάλλουν ενστάσεις απαραδέκτου κατά όλων των λόγων αναιρέσεως.

VII. Εκτίμηση του Cour de cassation [Ανώτατου Ακυρωτικού Δικαστηρίου] και αιτιολόγηση της παραπομπής

A. Επί του πρώτου λόγου αναιρέσεως

- 83 Το Cour de cassation (Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο) εκτιμά ότι, κατά το πρώτο σκέλος του, ο λόγος περί έλλειψης νομιμότητας των πειθαρχικών κυρώσεων που αντλείται από τον αναγκαστικό χαρακτήρα της διαιτησίας είναι αβάσιμος, δεδομένου ότι το εφετείο απάντησε επ' αυτού διαπιστώνοντας, πρώτον, ότι η αναιρεσεΐουσα είχε επιβεβαιώσει, μετά τη γέννηση της διαφοράς, τη δικαιοδοσία του αθλητικού διαιτητικού δικαστηρίου, και, δεύτερον, ότι η δικαιοδοσία του δικαστηρίου αυτού δεν αμφισβητήθηκε από κανέναν εκ των διαδίκων.

- 84 Όσον αφορά το δεύτερο σκέλος, το Cour de cassation (Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο) κρίνει ότι η ένσταση απαραδέκτου δεν μπορεί να γίνει δεκτή. Η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση δεν στηρίζει την κρίση περί απόρριψης της αγωγής της αναιρεσειούσας κατά της FIFA, στην εκτίμηση ότι δεν απέδειξε τις αιτιάσεις της που αντλούνται από το δίκαιο της Ένωσης, αλλά μόνο στην εκτίμηση ότι η ισχύς δεδικασμένου της διαιτητικής αποφάσεως της 9ης Μαρτίου 2017 απαγορεύει στο εφετείο να εξετάσει εκ νέου το ζήτημα της συμβατότητας των άρθρων 18*bis* και 18*ter* του κανονισμού STJ με το δίκαιο της Ένωσης.
- 85 Σύμφωνα με το άρθρο 19, παράγραφος 1, ΣΕΕ, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης εξασφαλίζει την τήρηση του δικαίου κατά την ερμηνεία και την εφαρμογή των Συνθηκών· τα κράτη μέλη προβλέπουν τα ένδικα βοηθήματα και μέσα που είναι αναγκαία για να διασφαλίζεται η πραγματική δικαστική προστασία στους τομείς που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης.
- 86 Σύμφωνα με το άρθρο 47 του Χάρτη, κάθε πρόσωπο του οποίου παραβιάστηκαν τα δικαιώματα και οι ελευθερίες που διασφαλίζονται από το δίκαιο της Ένωσης, έχει δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου.
- 87 Η οδηγία 2014/104/ΕΕ προβλέπει τα εξής:
- στο άρθρο 1, πρώτο εδάφιο, ότι η οδηγία αυτή θεσπίζει ορισμένους κανόνες αναγκαίους για να διασφαλίζεται ότι οιοσδήποτε υπέστη ζημία λόγω παράβασης του δικαίου ανταγωνισμού από επιχείρηση ή από ένωση επιχειρήσεων μπορεί να ασκήσει αποτελεσματικά το δικαίωμα για αξίωση πλήρους αποζημίωσης για την εν λόγω ζημία από την επιχείρηση ή την ένωση επιχειρήσεων· θεσπίζει τους κανόνες για την προώθηση του ανόθευτου ανταγωνισμού στην εσωτερική αγορά και την άρση των εμποδίων στην εύρυθμη λειτουργία της, διασφαλίζοντας ισότιμη προστασία σε όλη την Ένωση για οποιονδήποτε έχει υποστεί τέτοια ζημία·
 - στο άρθρο 1, στοιχείο 1, ότι για τους σκοπούς της εν λόγω οδηγίας, ως «παράβαση του δικαίου ανταγωνισμού» νοείται η παράβαση των άρθρων 101 ή 102 ΣΛΕΕ ή του εθνικού δικαίου ανταγωνισμού·
 - στο άρθρο 4, ότι, σύμφωνα με την αρχή της αποτελεσματικότητας, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι το σύνολο των εθνικών κανόνων και διαδικασιών που αφορούν την άσκηση αγωγών αποζημίωσης σχεδιάζονται και εφαρμόζονται κατά τρόπο ώστε να μην καθίσταται εκ των πραγμάτων αδύνατη ή υπερβολικά δυσχερής η άσκηση του ενωσιακού δικαιώματος για την καταβολή πλήρους αποζημίωσης για ζημία προκληθείσα από παράβαση του δικαίου ανταγωνισμού και ότι, σύμφωνα με την αρχή της ισοδυναμίας, οι εθνικές διατάξεις και διαδικασίες σχετικά με τις αγωγές αποζημίωσης που ασκούνται λόγω παράβασης των άρθρων 101 ή 102 ΣΛΕΕ δεν πρέπει να είναι λιγότερο ευνοϊκές για τους φερόμενους ως ζημιωθέντες από αυτές που διέπουν αντίστοιχες αγωγές αποζημίωσης για ζημίες λόγω παραβιάσεων του εθνικού δικαίου.

- 88 Με την απόφασή του της 23ης Μαρτίου 1982, Nordsee (102/81, EU:C:1982:107), το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπενθυμίζει ότι το κοινοτικό δίκαιο πρέπει να τηρείται καθ' όλη του την έκταση στο έδαφος όλων των κρατών μελών και συνεπώς τα συμβαλλόμενα σε μία σύμβαση μέρη δεν είναι ελεύθερα να αποκλίνουν από αυτή την επιταγή και επισημαίνει ότι σε περιπτώσεις που κατά την διάρκεια διαιτητικής δίκης διεξαγόμενης κατόπιν σχετικής συμβάσεως ανακύπτουν ζητήματα κοινοτικού δικαίου, τα τακτικά δικαστήρια δύνανται να αχθούν στην εξέταση των εν λόγω ζητημάτων είτε στα πλαίσια της αρωγής που παρέχουν στα διαιτητικά δικαστήρια, ιδίως προκειμένου να τα βοηθήσουν σε ορισμένες διαδικαστικές ενέργειες ή προκειμένου να ερμηνεύσουν το ισχύον δίκαιο είτε στα πλαίσια του ελέγχου, λιγότερο ή περισσότερο εκτενούς αναλόγως της περιπτώσεως, της διαιτητικής αποφάσεως, τον οποίο διαθέτουν, όταν επιλαμβάνονται αγωγής ακυρώσεως, αντιρρήσεων, περιαφής εκτελεστηρίου τύπου ή οιοδήποτε άλλου ενδίκου μέσου προβλεπόμενου από τις σχετικές εθνικές διατάξεις.
- 89 Με την απόφασή του της 6ης Μαρτίου 2018, Achmea (C-284/16, EU:C:2018:158), το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης επισημαίνει ότι προκειμένου να εξασφαλιστεί η διαφύλαξη των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών και της αυτονομίας της έννομης τάξεως της Ένωσης, οι Συνθήκες έχουν καθιερώσει ένα δικαιοδοτικό σύστημα με σκοπό τη διασφάλιση της συνοχής και της ενότητας κατά την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης: ότι, στο πλαίσιο αυτό, σύμφωνα με το άρθρο 19 ΣΕΕ, εναπόκειται στα εθνικά δικαστήρια και στο Δικαστήριο να εγγυώνται την πλήρη εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης στο σύνολο των κρατών μελών και την ένδικη προστασία των δικαιωμάτων που οι πολίτες αντλούν από το δίκαιο αυτό και ότι ειδικότερα, ακρογωνιαίο λίθο του διαμορφωμένου κατ' αυτόν τον τρόπο δικαιοδοτικού συστήματος αποτελεί η διαδικασία προδικαστικής παραπομπής του άρθρου 267 ΣΛΕΕ η οποία, καθιερώνοντας τον διάλογο σε επίπεδο δικαιοδοτικών οργάνων ακριβώς μεταξύ του Δικαστηρίου και των δικαστηρίων των κρατών μελών, αποσκοπεί στη διασφάλιση της ενότητας της ερμηνείας του δικαίου της Ένωσης, καθιστώντας κατά τον τρόπο αυτό δυνατή τη διασφάλιση της συνοχής του, της πλήρους αποτελεσματικότητάς του και της αυτονομίας του καθώς και, εν τέλει, του ιδιάζοντος χαρακτήρα του δικαίου που θεσπίζουν οι Συνθήκες.
- 90 Με την απόφασή του της 7ης Απριλίου 2022, Avio Lucos (C-116/20, EU:C:2022:273), το Δικαστήριο έκρινε, αφενός, ότι προς διασφάλιση τόσο της σταθερότητας του δικαίου και των εννόμων σχέσεων όσο και της ορθής απονομής της δικαιοσύνης, επιβάλλεται να μην μπορεί να τεθεί ζήτημα κύρους των δικαστικών αποφάσεων που έχουν καταστεί αμετάκλητες μετά την εξάντληση των προβλεπόμενων ενδίκων μέσων ή μετά την εκπνοή των προθεσμιών που τάσσονται για την άσκηση αυτών των ενδίκων μέσων. Κατά συνέπεια, το δίκαιο της Ένωσης δεν επιβάλλει στα εθνικά δικαστήρια να μην εφαρμόζουν τους εθνικούς δικονομικούς κανόνες που προσδίδουν ισχύ δεδικασμένου σε δικαστική απόφαση, έστω και αν τούτο θα καθιστούσε δυνατή την άρση εσωτερικής καταστάσεως μη συνάδουσας προς το δίκαιο της Ένωσης. Αφετέρου, στην εσωτερική έννομη τάξη κάθε κράτους μέλους εναπόκειται ο καθορισμός των

λεπτομερών κανόνων εφαρμογής της αρχής του δεδικασμένου, δυνάμει της αρχής της διαδικαστικής αυτονομίας των κρατών μελών. Πάντως, οι κανόνες αυτοί δεν πρέπει να είναι λιγότερο ευνοϊκοί από αυτούς που διέπουν παρεμφερείς καταστάσεις εσωτερικής φύσεως (αρχή της ισοδυναμίας) ούτε να διαμορφώνονται κατά τρόπο που να καθιστούν πρακτικώς αδύνατη ή υπερβολικά δυσχερή την άσκηση των δικαιωμάτων που απονέμει η έννομη τάξη της Ένωσης (αρχή της αποτελεσματικότητας).

- 91 Αφού διαπίστωσε ότι «κατά το άρθρο 1713, § 9, του *Code judiciaire* (Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας), “η διαιτητική απόφαση παράγει, στις μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών σχέσεις, τα ίδια αποτελέσματα με απόφαση δικαστηρίου”» και ότι «δυνάμει των άρθρων 24 και 28 του *Code judiciaire* (Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας), κάθε οριστική απόφαση έχει, από την έκδοσή της, ισχύ δεδικασμένου [...] και αποκτά ισχύ δεδικασμένου κάθε απόφαση που δεν μπορεί να προσβληθεί με ανακοπή ερημοδικίας ή έφεση, πλην των προβλεπόμενων από τον νόμο εξαιρέσεων και υπό την επιφύλαξη των αποτελεσμάτων των έκτακτων προσφυγών», η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση καταλήγει ότι «από τις νομικές αυτές διατάξεις προκύπτει ότι διαιτητική απόφαση αποκτά ισχύ δεδικασμένου από την ημερομηνία εκδόσεώς της χωρίς να είναι αναγκαία προηγούμενη διαδικασία κήρυξης εκτελεστότητας, υπό την επιφύλαξη κατ’ έφεση μεταρρύθμισης ενώπιον άλλων διαιτητικών οργάνων ή ακυρώσεως από τον εθνικό δικαστή».
- 92 Αναφέρει ότι η διαιτητική απόφαση της 9ης Μαρτίου 2017 είναι οριστική και έχει αποκτήσει ισχύ δεδικασμένου, ότι επιλύει το επίδικο ζήτημα της συμβατότητας των άρθρων 18bis και 18ter του κανονισμού με το δίκαιο της Ένωσης, και ότι, ως εκ τούτου, οι λόγοι αναιρέσεως που αντλούνται από φερόμενη έλλειψη νομιμότητας των άρθρων αυτών υπό το πρίσμα των διατάξεων της Συνθήκης ΛΕΕ και του πρώτου πρόσθετου πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ είναι απαράδεκτοι λόγω της ισχύος δεδικασμένου της διαιτητικής αποφάσεως.
- 93 Ο λόγος αναιρέσεως, κατά το σκέλος αυτό, προσάπτει στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση ότι δεν εξέτασε αν η απόφαση του αθλητικού διαιτητικού δικαστηρίου της 9ης Μαρτίου 2017, στην οποία αναγνωρίζει ισχύ δεδικασμένου, συνάδει με τις θεμελιώδεις διατάξεις του δικαίου της Ένωσης των οποίων την παράβαση προβάλλει η αναιρεσείουσα υποστηρίζοντας ότι συνεπεία αυτής υπέστη ζημία, μολονότι η διαιτητική απόφαση δεν έχει υποβληθεί σε έλεγχο συμβατότητας προς το εν λόγω δίκαιο που θα καθιστούσε δυνατή την υποβολή προδικαστικού ερωτήματος στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- 94 Η εξέταση του λόγου αναιρέσεως, στο συγκεκριμένο σκέλος, προϋποθέτει την ερμηνεία του άρθρου 19, παράγραφος 1, ΣΕΕ και, πριν από την έκδοση αποφάσεως, την υποβολή στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος που διατυπώνεται στο διατακτικό της αποφάσεως.

B. Επί του δεύτερου λόγου αναιρέσεως

- 95 Το Cour de cassation (Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο) εκτιμά ότι το πρώτο σκέλος του δεύτερου λόγου είναι αβάσιμο δεδομένου ότι το εφετείο απάντησε επ' αυτού διαπιστώνοντας ότι το γεγονός ότι η UEFA τάχθηκε ενεργά υπέρ της επίδικης απαγόρευσης δεν ασκεί επιρροή από απόψεως αστικής ευθύνης, καθόσον δε μάλιστα, λαμβανομένης υπόψη της κατάταξής της το 2015, η συμμετοχή της αναιρεσείουσας στους αγώνες που διοργανώνει η UEFA ήταν αμιγώς υποθετική.
- 96 Κρίνει ότι για την εξέταση του δεύτερου σκέλους του δεύτερου λόγου απαιτείται εξακρίβωση των πραγματικών περιστατικών καθ' υπέρβαση των ορίων εξουσίας του, οπότε ο λόγος αναιρέσεως αυτός είναι απαράδεκτος για λόγους σχετικούς με την αναιρετική διαδικασία.

Γ. Επί του τρίτου λόγου αναιρέσεως

- 97 Το Cour de cassation (Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο) κρίνει τον λόγο αυτόν παραδεκτό, δεδομένου ότι, αφενός, δεν προϋποθέτει την εκτίμηση στην πράξη της ισχύος των προβαλλόμενων από την αναιρεσείουσα λόγων για την ανατροπή της απόδειξης, η οποία αντλείται από τη διαιτητική απόφαση, και, αφετέρου, ο λόγος με τον οποίο προβάλλεται παράβαση του άρθρου 19, παράγραφος 1, ΣΕΕ είναι δημόσιας τάξης και μπορεί να προβληθεί για πρώτη φορά ενώπιον του Cour de cassation (Ανώτατου Ακυρωτικού Δικαστηρίου). Η παράβαση της διάταξης αυτής αρκεί ώστε να οδηγήσει στην αναίρεση, αν ο λόγος είναι βάσιμος.
- 98 Η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση απορρίπτει την αγωγή της αναιρεσείουσας κατά της URBSFA με την αιτιολογία ότι «*απόφαση είναι αντιτάξιμη έναντι τρίτων υπό την έννοια ότι η ίδια η ύπαρξή της, εντός της έννομης τάξης, έχει δεσμευτικό χαρακτήρα για όλους*», ότι «*το αντιτάξιμο της αποφάσεως έναντι τρίτων σημαίνει ότι είναι δυνατή η επίκληση έναντι τρίτων ή από αυτούς της αποδεικτικής ισχύος της δικαστικής κρίσης επί επίδικου ζητήματος ή επίδικου θέματος, πλην αποδείξεως περί του αντιθέτου*», ότι «*ο κανόνας αυτός ισχύει για τη διαιτητική απόφαση*» και ότι η αναιρεσείουσα δεν ανατρέπει την αποδεικτική ισχύ της αποφάσεως του διαιτητικού αθλητικού δικαστηρίου της 9ης Μαρτίου 2017.
- 99 Με τον λόγο αυτό προσάπτεται στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση ότι μεταθέτει στην αναιρεσείουσα το βάρος ανατροπής του τεκμηρίου που αντλείται από την εν λόγω διαιτητική απόφαση κατά το οποίο οι περιορισμοί που απορρέουν από τα άρθρα 18bis και 18ter του κανονισμού STJ συνάδουν με τις θεμελιώδεις διατάξεις του δικαίου της Ένωσης των οποίων την παράβαση προβάλλει η αναιρεσείουσα υποστηρίζοντας ότι συνεπεία αυτής υπέστη ζημία, μολοντί η διαιτητική απόφαση δεν έχει υποβληθεί σε έλεγχο συμβατότητας προς το εν λόγω δίκαιο που θα καθιστούσε δυνατή την υποβολή προδικαστικού ερωτήματος στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

- 100 Η εξέταση του λόγου, κατά το συγκεκριμένο σκέλος, προϋποθέτει την ερμηνεία του άρθρου 19, παράγραφος 1, ΣΕΕ. Πρέπει, επομένως, πριν από την έκδοση αποφάσεως, να υποβληθεί στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα που διατυπώνεται στο διατακτικό της παρούσας αποφάσεως.

ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ